

علوم اقتصادیه و اجتماعیه

مجموعه گار

هر آیت برنجی کونی نصر اولنور

مؤسسلری :

احمد شعیب ، رضا نوقیو ، محمد هاربه

مندرجات :

عضویتلر و جمعیتلر : ساطع . — مجادله حیاتیه و تکامل
 جمیات : آصف فطی . — ویانه مؤعری : احمد شعیب . —
 موت بودجه : احمد مختار . — تریه عقلیه : دوکتور ادم . —
 فرانسه اخلال کبیری : احمد شعیب . — دیون عمومیه عثمانیه :
 محمد جاوید . — اشربات و وقایع اقتصادیه : محمد جاوید . —
 ۱۸۶۳ و ۱۸۶۴ سنلری استقراضنک مقاوله نامه سی .

مدیر و صاحب امتیازی :

محمد هاربه

امور اداره و تحریریه : نور عثمانیه جوارنده ملنن اداره خانه سی

نسخه سی : ۱۰ غروش

استانبول

باب طالی جاده سنده هلال مطبعه سی ، نومبرو ۶۶

فرانسه و انقلاب کبیری

— مابعد —

نه كرك احدات ايتديكى مجالس محليه ايله بوتون ماكنه اداره دكشيور .
بو مجالسار مصالح ملكيه دن ماعدا امور ماليه و نافع و مأمورين محاكمه سنه
متعاق و نظائله ده مكلفدى . فقط مأمورلرله مجالسك خدود صلاحيتي
بحق تعين ايندلمه مسندن دولايي يئيرنده دائماً نزاع و اختلاف اكسيك
اوليور و نتيجده مأمورين حكم و نفوذلرينيك همان درنده اوچنى غائب
ايديورلردى . اهالى ده آرتق اوموزلرى اوزرنده حكومتك او آهين
ألنى حس ايتمه مكه باشليور . ۱۷۸۸ دن اعتباراً مجالس هر پارو و اسك
سكنه مسندن ، تأديه ايتديكارى تكاليفك مقدارينه ، پارو و اسدكى اصحاب
امتيازك ثروت و معافيتلرينه دائر تدقيقات اجراسنى طلب ايديور .
و هر مجلسده زادكانك طرز حياتلرى ، ثروت ذاتيلرى ، تكاليف عموميه نك
آغيراني ، مأمورين مالنه نك سؤ استعمالاتى حقنده مذاكره لر ، مناقشه لر
جريان ايتديكندن بكار و باباسارله برلكده اعضا صفتيله حاضر اولان كويلي
جلسه يي متعاقب ايشتديكى سوزلرى كندى كندينه اينجه دن اينجه يه
دوشومتكه باشلور . اوشيمدى اضطرابات عموميه يي اولانجه دهشت
و فجا يي ايله كوره رك ياواش ياواش بوسفالنك اسبانجى تحريه چاليشه رق
كندى كندينه ديور : « قرال بي شبهه بك آبي بر ذات ، فقط مأمورلرى
بزدن نه دن بوقدر پاره آليور ؟ فلان باباس و باباشده فنا آدم لردكل ؛ لكن كندى
يرلرينه نزه نه ايچين ويركى ويرديرتيورلر ؟ » ۱۷۸۸ نهايته دوشور و كهيالره

عسکری قوماندانلرک مخبره اوراقی مطالعه ایدیلیرسه بر فیرطینه نک بوارق کورولور . طبیعت بشریه دگیشمه بکزیور ؛ انسانلر سرکش وخائف اولویور وتام بواشاده حکومت زمام اداره بی آلدن براقه رق سفینه مقدرات دولتی بالذات اداره یه اهالی بی دعوت ایدیور . بوتون ملت اسباب شکایاتی یازه حق وبوصورتله سر بسجیه تعاطی افکار وتحسسات ایدیه بیله جکدی . جفاکش خلق محوم شوق وسرور، ارتق سفالتلرینک تحفیف ایدیله جکنه ، بر فجر نوین معدلت طلوع ایلله جکنه ایمان ایدیور . لکن ناصل ؟ ایشته بونی بلیور . بواویوشمش دماغی ایچنده پک قاریشیق برشی . یالکر اقواء عمومیه ده بر فکر دولاشیور : هرکس هر درلو وسائطه مراجعتله تحفیف آلم ایتک حقنه مالکدر . و ایشته سهل الاغفال اولان عوام غیر قابل مقاومت بر اوق کی مقصد مجهوله آتلیق ایچین حمای انتظار ایچنده بیقرار ...

حیاتخوار قحطلر تعیین مقصده خدمت ایدیور : اولاء بازارده هم چوق وهمده اوجوز بغدادی اوله حق ؛ نه حکومت ونه ده افراد بغدادی باشقه محله سوق ایدیه میجک . حبویات، ذخائر، شراب ، طوز شیدن صکره هر نوع رسومدن معاف طوتوله حق . وبونکله ده اکتفا ایتیه رک هر نه نام ایله اولورسه اولسون هیچ کسه یه نه افراده ونه ده حکومت آرتق ویرکی ویرله مسی ولوله شورش وهیجان ایچنده چربنان خلق جانبدن اعلان ایدیلیور وبو قرار اوزرینه عصیان هر طرفدن طوپ کی پانلیور . اداره قدیمه ده یانغین قالی قابولر ایچنده سونوک سونوک دوام ایدیور دی : دفعه قابو آچیلقله هوا کیریور وآلودیشاری یه چیقیور . هریر، هر طرف اودرجه مستعد انشعال که باستیلاک ضبطندن درت آی اول فرانسه نک نقاط مختلفه سنده اوچیزدن زیاده عصیان وقوعه کلیور . ارتق مأمورینه

ملت دکل، مأمورین دولت ملتہ مطاوعت ایدیور۔ فریاد عمومینک مواجهہ
تھکنندہ ہپی عاجز و پریشان۔ ہپی آباقر آلتندہ ازیلہ جک و یا
نجرہ لردن دیشاریہ آیلہ جق قور قوسیلہ تترہ یورلر۔ دھامین اولانلر
حال عصیانده اولان خلغک بردلی کی اولدیفی کورہ رک دماء معصومنی
آقتقدن احتراز ایدیورلر؛ ویاخود بودفعہ لق سرفرو ایدہ رک کلہ جک
سفر ایچین عسکر جلب ایتک کی تداییر احتیاطیہ اتخاذی دھا موافق
بولیورلر۔

بوشانمش بوغا کی قودورمش بر خلق، تفنکر وبالطہ لر الارندہ
هر طرفہ بلدیہ لر، شاتولرہ، مناسترلرہ هجوم ایدیور۔ فرانسدہ ارتق
جان ومال تحت امنیتہ دکلر۔ هر بردن امصاد ایستہ نیور۔ ایستہ
لرزان، داغیق، غیر کافی قوہ عمومیہ قارشیدندہ آخلغک کور وصاغیر
شدلرندن ماعدا آرادہ هر دلرلو اغتشاشادن استفادہ یہ چالیشان اسافلرہ
واردر۔ قچاقیلر، سرسیرلر، دینجیلر، فراریلر بوتون عصیانلرک کوکلی
نفراتیدرکہ مقصدلری طورہ لرینی دولدورمق در۔ مسلح حیدودلر جبراً
اولرہ، چقتلکرہ کیریورلر۔ بونوع اسافل اشتہانواز برشکارک قوقوسنی
حس ایتکلہ هر جہتہ سکیردن قوردلرہ بکزرلر۔ ایستہ بقادیہ مالکیت
ایچین باشلیان حرکت عصیانہ بو صورتہ بر مقاتلہ متمدنہ منجر اولوبور۔
یانقینلر و تجدادات سیاسیہ بر شرارہ کہ باروت مخزننی آتشلیور۔ چونکہ خلق
چوجوق کیدر۔ مقصدہ دوعریدن دوعری یہ کیدر۔ وعد اصلاحاتی
سادہ دلان قرالک ارتق صنوف و امتیازات ایستہ مدیکنہ بر دلیل کی
طوتیورلر۔ زادگانہ، رهاینہ قارشی اولان عصیانلر شدید اولدیفی قدرده
عمومی۔ بعض یرلرده اصحاب املاکہ عادتا اعلان حرب ایدیلیور۔ قوہ
عمومیہ بی الارینہ کچین طبقات عوام حقوق طبیعیہ موافق ظن ایتدکری

هرشی کیف مایشاء و کمال شدتله وضع و تأسیس ایلدورلر . آلام و فحایعدن
 قودوران خلق هر زمره به تماس ایدر سه دیور و پ قیریور . ماکنه اداره نك
 یا لکنز بعض چرخلری بوزولمش اولمسیدی بر مدت صوکره بلکه تعمیر
 قابلدی؛ فقط نه چاره که بوتون ماکنه نك اقسام سائر سنی تحریک و تدویر
 ایدن اصل یای، زنبک قیرلشدور .

۴

ترلزلات اختلاجیه مرکزده دها قوتلی اولور . حیدود چتله
 افرادی بوتون پارسک جواری تدارک ایدیور . بوراده کی اسافل
 ایالاتده کیلردن دها آج، دها منعمک عصیان . غلیان حسیات اودرجه به
 کلش که پارمقنه کوستریله جک آنکلی در حال پارچه لقی ایستیه جکلی .
 سعادت عمومی به مانع اولان بوانکل ایسه قاینه، سرای، اداره قدیمه در .
 بونلری هیچ کیسه مدافعه ایده میور .

عسکر ایسه عصیان قارش بر عجز و مسکنت ایچنده ، اوزر لرینه
 یاغور کی طاش، کره مید یاغور .

رنده عصیانی تسکین ایده بیلنک ایچین براردو لازم کلش . ایرتسی سنه
 پارلنتواصحاب امتیازک طرفنه توجه ایدنجه بوسفر عصیان پارلنتولره قارش
 تکرار باشلیور ۱۷۸۹ شایطنده به زانسون و ا کسده حکام خلک لعاب
 تزئیف و تحقیری التنده اولرنده صافلامقه یاخود فراهه مجبور ایدیلیور .
 ایالت مرکز لرنده تمایلات روحیه بویه اولور سه قرالیک پانتختنده ناصل
 اولوق لارمکلیر؟ پارسلیلر عسکره قارش مقاومت، نفرت ایتدکلی نظرارک
 قوناقلرینی یاقق ایستیور . جاهل و قبا کته ناسک قفاسنه یکی بر مایه

تمیج کیرمش: افکار جدیده تاثیراتی کوستریور. او اوزون بر مدت نبری تا محسوس بر صورتده طبقه یه طبقه نفوذ ایده رک، زادگانی، تیه رزه تانک قسم منورینی، قانون شناسانی، بوتون شبانی قازاندقدن صوکره بیکرله چانلاقردن دامله دامله قوللریله یاشایان صنفده حلول ایتشددر. بویوک سینورلر اوشاقلرینک یاننده بیله خرسستیایدت ایله استهزا ایده رک حقوق بشری تصدیق ایتدکری کبی ادیبلر، آوقاتلر حاکمدرده قهوه لرده، لوقظه لرده، مشیره لرده عینی مباحثات و نظریاتی بر لسان شدید آتشین ایله تکرار ایدیورلر. بوتون بو بلاغت ملثک انظار غیظ و محرومیتی اوکنده بالاحتیاط صرف اولونیور و بوزهرناک سوزلرک هر پارچه سی عملهنک، میخانه جینک و نفرك دماغنه قدر فوران ایدیور.

ایشته بوندن دولایی درکه بی حس و سسز انفعال احتراض سیاسی به تبدل ایتک ایجین بر سنه کفایت ایتشددر. ۵ تموز، ۱۷۸۷ تاریخندن اعتباراً، آناژنه رولرک بالاجتماع بیان فکر ایتملربنه دائر قرالک دعوتی اوزرینه لسان مطبوعات دیکشیور. نظری بر محاوره عمومیه یرینه بو بر نتیجه عملیه به دسترس اولوق ایجین خطابت که سلاح باشنه بوروسی کبی آجی و کسکین بر صدا بر برینی متعاقب اختلالجویانه هجیونامه لر نشر اولونیور مثلاً سی به زک «اوچجی صنف ندر؟» قایل ده موله نک «حر فرانسه» سی کبی. بونوع انار یوزلرله، بیکرله توزیع ایدیلیور. یوفرباد عمومیونک عکس صداسی، قیشله لرله فابریقه لرله، هجری محلاته قدر کیدیور. ۱۷۸۹ شباطنده نه کر: ارتق بریرده اطاعت اولمادیغی و عسکره بیله امنیتی قالمادیغی، اعتراف ایدیور. مایس آینده هالده کی بالقجی ویشجی اصنافی تیه رزه تانک شرقنه شرقیلر سویلیه رک منخبیره منافع ملتی توصیه ایلبورلر. حزیرانده هجیونامه لر هر کسک التده در

اداره مؤسسه به قارشی حرکت ایدن یالکنز صنف متوسط دکل انواع مختلفه سیله بوتون ملتدر .

نیسانده جمعیت تفریق متخین پارسده ایقای وظیفه به باشلیور ؛ رهبان، زادکان، صنف متوسط ایچین بوجالس هر محله ده موجوده تام بر آی بلا فاصله هر کون متخیلر قطار اوله رق کچور . منخب اوللر ثانیلری تعیین ایتدکن صوکراده طویلنقمده دوام ایدیورلر : ملت وکیللری اوزرنده کی حق مراقبه نی محافظه ایتک لازم . فقط بوحق درحال مفرط بر شکل آلیور . مثلاً فلان منخب فلان مجلسده فنا بر طرزده اداره لسان ایتمه سندن بحث اولونه رق همان ملته قارشی خیانتله اتهام اولنیور . . . محرک فساد کیسه لر هر طرفه استیلا ایدیور . پالهر وایالده هر کون اقشامه قدر خلق عصیان تشویق اولونیور . اورلثان خاندانک امتیازاتیله محفوظ و مصون اولان بوموقعه یولیس کیزمکه جسارت ایده مدیکندن حریت کلامی میال خیانت و فساد قبلر بر الت شر و تحزب کبی قوللانیورلر . بوراسی اهالی ایچین بک مناسب بریر . اساساً پالهر وایال بر مرکز فحش ولعبدن هر بویوک شهردن ایشی و یا عائله سی اولیان بر صنف خلق واردر . مثلاً قهوه خانه مداوملری ، قاربالر ، سرکدشنجو حریفلر ، ادبیات ، صنعت ، اوقات ملازملری ، طلبه لر ، اجنیلر ایشه بوتون بونلر هر کون باغچه بی و غاله ریلری دولدریورلر . بوراده چالیشقان آرلر ایچین یر یوقدر ، بوراسی سیاسی وادی اشک آرلرینک محل ملاقیدر . بارسک درت کوشه سندن سورولرله ویزلدایه رق هجوم ایدیورلر . هر کون اون ، اون ایکی بیک کیشی بولونیور . ازدحام بر بالقوندن سواقه آیلان الما یره دوشیه جک درجه ده . مداومین اک بوش اک نظری فکرلره شیشش بوتون مهج دماغلردن مرکب . بوهرج وهرج سیاسیون آراسنده هیچ کیسه

سویله نی طانیور و هیچ کیسه سویله دیکی سوزدن بر مسئولیت حس
ایتمیور. هربری آوراده متاثر و متهیج اولوق احتیاجیله صانکه بر تیاروده
ایمش کی. احتراصات محیطه ایله مشعشع جمله لرك، اشاعات مؤله نك
قاصیرغیسی ایچنده سوروکلنیور. بر هائله اوکنده اولدینی کی فریادلر
کوز یاشری، آلقشیر، تپنه لر... همان هر ساعت باشنده یکی برغزته،
یکی بر رساله چیقور. بوتون بوافدیلهر معنای حریتدن امتیازانك
نفسی، اکثریتك حاکمیتی، مقاله اجتماعیه نك تطبیق وضویت دائمه
آکلایورلر. خطابدن قامیل ده مولن بر نطقنده دیور: «مادامکه جنوار
طوزاغه دوشدی اونی تپملیدر... غالبلك آلنه شیمدی به قدر بویله زنکین
بر شکار اصلا کچمدی. چونکه قیمی قرق بیک سرای، اوتل، شاتو ایله
فرانسه املاکنك درتده اوچیدر.» ایشته شیمیدن «دهشت» ک پروغرامی.
بونوع -وزلر بلا پروا هر یرده علناً سویله نیور. سسنه کووه نلر اقامملری
قهوه لرده بر صاندالیه ویا ماصه نك اوزرینه چیقارق وقایع یومیه حقنده
یرندای شدیدایله بر معنا برچوق هذیانات صرف وینه برچوق بدلارده
بولافلری کال تهالکله دیکلیور و نتیجه ده برصدای شوق و شکران یوکسله لرك
خطیب شدتلی آلقیشلره نائل اولوبور ۱...۰۰۰

ایشته بوصورتله قوای مشروعته نك یاننده اسممزه کسسنزه غیر مسئول
بر یکی قوت پیدا اولوبور. بو قوت خلقك دقتا ورلکی در. هر کون
مجلسك قابوسی اوکنه آریستوقراتلری تحقیر ایچین ورسای اهایلی
سورو ایله کلور. پاپاسلره انواع حقارتدن ماعدا قفالرینه طاش
آتیلهور. بوهمجودن بارس پسته پوسی حیوانلرینك سرعتی سایه سنده
قوربولور. لکن اوتلنی محاصره و بوتون پنجره لرینی قیریبورلر. تهلمکه
اوقدر بویوک که پسته پوس اوچینی صنف مبعوثلره التحاقی وعد ایتمکه

مجبور اولویور . خلق عینی معامله بی خصم لریك مبعوثلریته ده یاییور . دیمك كه استبداد حكومت یرینه کور آج وسفیل خلقك استبدادی قائم اولمشدر . هر درلو تمالیات قیود بر اندازانه ایچنده اولان ملت تحسسانه، احتراصانه کوره حرکت ایدیور . شیدن صوکره حکمدار جدید سوقاقده سلاح بدست کرن خلق در . جمعیتك طور توسی در حاله سطحه چیقیور .

تموزك ۱۲ و ۱۳ نجی کیهلری سن آنطوان محله سندن سن اونوره محله سنه قدر اولان بوتون باریه لرلر جبراً قیریلهرق یاقیلیور . آرتق اوقترووا یوق . دها فضله مصارفاته محتاج اولدینی بر زمانده شهر واردانسر قالیور . چونكه خلق هرشیدن اول اوجوز شراب ایستیور . بر چوق حیدودلر اولری یغما ایتك ایچین قاپو قاپو دولاشیورلر . بر حته بالظه لرله لازار یستلرك قاپوسنی قیرارق ایچروده سلاح، کتاب ، تابلو هر نه وارسه محو ایدیور . بایستلی محاصره ایدنلر دلی کی ایدیلر . ایچری به کیر کیر من هر شینی قیرمغه و هیچ دقت ایتمکسزین هر طرفه سلاح آتمغه باشلا یورلر . چونكه باش دونمسی کلدیکی زمان انسان هر شینی قیب قرمنی کورور وهذیان افعال خونخوره ايله نتیجه لیر . اها لیک عصیان حائده کیسه کیسه اطاعت ایتز . احتراصات عادیة انسانیه احتراصات عالیه بانابه قدر حدر و قهرمانلر قانلاری ضبط ایده مزار . مثلاً پاله رووایالده حیات بشرله اویانان چاپقینلر بعض کیسه لرك قفالرینی قارو قهوه سنه کتیر جکله بر مکافات وعد ایدیورلردی . بعدما هیچ کیسه ایچین امنیت یوقدر . نه یکی تشکیل ایدیلن میللیس ونه ده قوای جدیده قانونه رعایت ایتدیره میورلر . چونكه سکر کون اون بایستلی ضبط ایدن ملته قارشى مقاومت ایتسکی کیسه جسارت ایدمیور . مالوئه دیركه : " هر بیطرف آدم ایچین تاریخ

دهشت ۱۴ تموزدن باشلار. قفقاری پاله رووایالده مکافاته قونان قونت دارتووا، مارشال دو برولی، پرنس دو قونده کبی ذوات فرانسه یی ارتق ترك ایدیورلر. حکومت قودورمش خلقك الله کچور بو آندن اعتبار آشورای امتدهده حریت قالمایوب او کور بر آلت منزله سنه اینیور. بر حکومت نه قدر فنا اولسه اوندن دغا قاسی حکومت سزلکدر. حکومت بر هرج مرجی عمومینک یرینه مملکتك ذراتی ییتنده بر اهنك وفاق و انتظام تأمین سایه سنده در. حکومت جمعیتده ذبیحات مخلوقانده اولدینی کبی دماغ وظیفه سنی ایفا ایدر. اکثریا ظالم، نالایق، مسرف اولمقله برابر ایولکی قنالغنه غالبدر. زیرا وجودك آیاقدہ دورائیله سی یورومه سی و خطواتی تنظیمی حکومت ایله در. جمعیتك انحلالی و اشخاصك انفرادی اوزرینه هر آدم حال وحشته تکرار عودت ایدر و اقتدار موقت جماعتك الله کچر. بو اقتداری صلاحیتدار ذوات بك آز حسن استعمال ایده بیلدکری حالده دفعه میدانہ چیقان چته لرك اونى نصل قوللانہ جفتی دوشونم لیدر. اقتصادی، اجتماعی، سیاسی بو معظم ماکنه نك چرخلرینی هر چته قبا آلر یله قیرار یاخود بو کر.

— مابعدی وار —

احمد شفیق